

Lénárd Béla (A puszta-ötös titka)

Hazánk jó néhány kiváló, feledhetetlen lovas szakemberrel dicsekedhet. Közülük a lovak tanításával, idomításával vált messze földön is híressé Lénárd Béla. Béla bácsi otthonában fogadott és kérésre elmesélte élete főbb állomásait. Beszélgetésünk végén pedig megtudhatunk valami igazi érdekességet, amiről nem sokan olvashattak még. A tiszta tekintetű, mosolygós 72 éves öregúr így nyilatkozik magáról.

A lovak szeretetét már kicsiny koromban magamban hordtam. Édesapám a Hatvantól pár kilométerre (Kerekharaszton) fekvő földjeinken gazdálkodott. Már iskolába is lovon jártam. Tíz éves koromtól kezdve minden környékbeli lóvásáron ott voltam. Kiemelkedő érdeklődésem a lovak iránt, gyorsan ló értő emberré nevelt. Édesapám a háborúból hatévi hadi fogság után tért haza, addig én voltam a családfenntartó. Édesanyám és nővérem számára is. Úgy nézett ki, hogy sok-sok közös munkával végre egyenesbe jövünk, amikor beütött az államosítás. Semmink sem maradt és még ráadásul származásom miatt is megbízhatatlannak bélyegeztek. Katonai éveimet a miskolci huszároknál kezdtem, majd Budapestre kerültem a honvédségi lovardába. Ezt a lovardát az ÁVH átvette, engem pedig leszereltek. Budai lakossá váltam, a családommal együtt. Édesapám, aki vitézi renddel kitüntetett ember volt, megélhetésünk végett elszegődött vízvezeték-szerelőnek.

Miskolci huszárparancsnokom jóvoltából felvettek a Szép utcai Lóverseny Vállalathoz. Az itt eltöltött rövid idő után 1951-ben kerültem a Hortobágyra, ahol a tenyésztés mellett sportlovakkal és fogatokkal is foglalkoztam. Ebben az időben 800 ló volt Mátán. A család és a főváros hiánya hozott vissza Pestre a forradalom után. A Tatterzál telepvezetője lettem, ahol 38 évig dolgoztam. Közben megalakult a Magyar Lovas Népi együttes. Kitaláltam egy produkciót, melyet Koch-ötösnek, puszta-ötösnek nevezünk el. Ennek történetéről majd később elmesélek egy pár érdekességet. 25 évig működött sikeresen a népi együttes, mellyel bejártuk az egész kontinenst. Elmondanám, hogy a programok összeállításánál a csikósokkal volt a legtöbb vitám. A Hortobágyon először én fektettem le az első csikós lovat. Erre mondták a csikósok, hogy ezzel én megszégyenitem, kicsúfolom a lovat, mert hiszen a kutyát szokás megtanítani feküdni, és nem a lovat.

Aztán végül is a közös sikerélmény feloldotta ellenállásukat, melyet először Mezőhegyes alapítási évfordulójának ünnepségén kaptunk a közönségtől. Az összevont félórás programunk a Jókai által megírt pünkösdi királyság történetét mesélte el látványos keretben. Az együttes programjai mellett én külön felléptem a cirkusz porondján is. Összesen 20-24 lóval dolgoztam, közülük állt össze a puszta-nyolcas, melynek nagy sikere volt a manézsban is.

Az első pusztaötös az 1958-as OMÉK-on



Eljutottam a pusztatizenegyesig, melyet nem sokáig állt módomban bemutatni, vagy bővíteni. A Tatterzál udvarán tanítottam egy négyes fogatot, mikor egyik lovam lábának egy macska nekifutott, az megriadt majd a többivel együtt elragadott. A kocsi felborult és én arccal egy vaskarónak csapódtam. Összetörtem az arcomat és öt gerincsigolyámat. Ezzel lett vége aktív részvételemnak a lovas produkciókban. A lovak különféle felkészítését a mai napig is folytatom az állatkertben és a cirkuszban egyaránt.

Nagy öröm számomra, hogy volt kinek átadnom hitvallásomat és tudásomat. Lányom már piciny kora óta ragaszkodott a lovakhoz, neki adtam át a stafétabotot.

Most pedig visszatérnék a puszta-ötös történetéhez. Először is a puszta-ötös megálmodója Ludwig Koch, csak Ausztriában élő, de német születésű festő volt. Koch úr, visszaemlékezve egykori magyarországi, hortobágyi látottak hatására készített egy fantázia rézkarcot, melyen az öt vágató ló két hátsó lován állt egy csikós. A mester halála után összeállítottak egy könyvet, melyben művei és vázlatai között szerepelt a puszta ötös rézkarca, vagy ahogy ő elnevezte a "Magyar Postás". Csengery Judit színésznő hívta fel a figyelmemet erre a jelenetre, az ötvenes évek elején. Elhatároztam, hogy megjelenítem a képet. Közvetlenül a forradalom előtt összeállt a fogat, de nagyon elleneztek, életveszélyesnek találták. Az első bemutatókon ezért kötelező volt, hogy a két hátsó lovon üljön egy-egy csikós és én így álltam mögöttük.

Érdekes volt a fogat lovainak összeszedése is. A Tatterzál takarmányos lovai közül állítottam ki azt a két szürkét, amelyeken álltam, ők voltak Ica és Liszka. Előre a Kiskunsági Állami Gazdaság igazgatójától kaptam meg szolgálati fogatát, két sárga fél vért, Csöpit és Táncost. Közéjük pedig egy barátom édesapja adott egy vak deres lovat, Csókát. Ez a magyarázata annak, hogy az első puszta-ötösön lovain szemzős kantár volt, hiszen a vak Csóka erősen észrevehetően hályogosan volt vak mindkét szemére. Az pedig hogy nézett volna ki, hogy csak ez egyik lovon van szemző.

A sikerek megadták aztán számomra azt a lehetőséget, hogy a későbbi fogataimat az ország különböző méntelepeiről válogatva állíthattam össze. Nem is volt aztán már csak ménékből összeállított fogatom, ezeket bővítettem 3+3+2 nyolcasra és 3+3+3+2 felállású tizenegyesre egészen a már említett balesetem napjáig. Ezután folytatták utánam a fiatalok Toldi Miklós, Szegedi Gábor, Kalmár Bandi és a többiek egészen napjainkig, a puszta-tizenkettesig, amelyet Buck Viktor, tápiószentmártoni csikós hajt.

Nagyon köszönöm Béla bácsinak, hogy a Magyar Lovas Kör számára szakított időt és lehetőséget ehhez a beszélgetéshez. Azzal búcsúztunk el egymástól, hogy bármikor szívesen lát vendégül annak érdekében, hogy az érdeklődő lovasemberek számára hiteles szakmai leírásokat és tanácsokat adjon sok-sok éves tapasztalatai alapján. Azt hiszem bőven ránk fér a minőségi lovas nevelés és oktatás.

Természetesen élni fogok ezzel a megtisztelő lehetőséggel, remélve, hogy még hosszú éveken át, jegyzetelhetem Béla bácsi értékes mondatait. Ehhez kívánok neki a Magyar Lovas Kör nevében jó egészséget és boldog, hosszú életet.

Pajlócz András

Forrás: [Magyar Lovas Kör](#)